

Läroarhandledning

Prinsen av Porte de la Chapelle
av Annelie Drewsen

Rekommenderas för åk 7–9
En handledning av Katarina Lycken

PRINSEN AV PORTE DE LA CHAPELLE

**Annelie
Drewsen**

rabén&sjögren

Om romanen

Romanen *Prinsen av Porte de la Chapelle* är, med författaren Annelie Drewsens egna ord, en ”fiktiv berättelse som bygger på verkliga omständigheter. Det finns inte en Salar i verkligheten, utan tusentals.” På ett sätt är detta kanske en beskrivning av vad litteratur oftast är: ett sätt att gestalta erfarenheter som delas av många med fiktionens verktyg. Men med en roman som har så många direkta kontaktpunkter med platser och situationer kan det vara värt att påminna om att det faktiskt är just en roman. Berättelsen om Salar kan bli utgångspunkt för att tala om faktiska erfarenheter, platser och samhällsstrukturer men romanen är också en fiktiv berättelse där vi som läsare får förhålla oss till karaktärer, dramaturgi och berättartekniska grepp. Här finns teman som identitet, gemenskap och språk att undersöka, och möjlighet att resonera om olika sätt att skriva om och beskriva tankar och känslor.

Handling och berättarperspektiv

Prinsen av Porte de la Chapelle börjar och slutar med tåg. I det första kapitlet står den unge Salar på Malmö Central, i begrepp att hoppa på ett tåg mot kontinenten för att fly undan ett hotande utvisningsbeslut; resultatet av att han fått avslag på sin asylsökans i Sverige. I det sista kapitlet sitter han återigen på ett tåg, nu som asylsökande i Frankrike och på väg att träffa den familj han levtt med i tre år som asylsökande i Sverige. Däremellan har han tagit sig fram genom Europa och hamnat i ett tältläger i Paris. Han har mött människor med avsikt att hjälpa, och människor som utnyttjat och förgripit sig på honom. Han har varit nära att ta sitt eget liv, men ändå överlevt.

Den huvudsakliga handlingen i romanen utspelas under ett antal månader, men eftersom det som händer oftast beskrivs genom Salars perspektiv finns hela tiden flera tidslager inbäddade: hans liv i Sverige med Karin och lillebror Albin, hans liv med sin biologiska familj, och flykten från Iran till Sverige.

Det finns kapitel i romanen som står ut både grafiskt och berättartekniskt. De är mycket korta. En del av dem är en slags blyxtbelysningar av vad som händer i Sverige med Salars närmaste där, som saknar honom och oroar sig för honom. Andra är skrivna närmast prosalyriskt. De kan uppfattas som kommentarer till det som sker, och en fråga att ställa sig när man läser är förstås: vem säger detta?

I klassrummet

Före läsningen

Inför läsningen behöver man som lärare överväga hur mycket introduktion elevgruppen behöver till romanens berättarteknik. För vissa kan det kanske vara värdefullt att få en orientering, att förberedas på att kastas rätt in i handlingen, och att berättarperspektivet redan tidigt kräver uppmärksamhet. I Salar's huvud ryms många olika röster: ekon från olika delar av hans liv och hans egna motstridiga känslor och tankar. Vi som får ta del av hans tankar och känslor förstår ofta varför han agerar som han gör. Vi kan också förstå vad hans omgivning uppfattar och inte. Kanske finns det också sådant som vi som läsare uppfattar men som Salar inte verkar se eller förstå?

Det kan också vara värdefullt att be eleverna fundera över hur de uppfattar romanens huvudkonflikt: vad har Salar för mål och behov, och vad är det som står i vägen för honom? Hur ser han, och läsaren, på detta i romanens början jämfört med i slutet?

Prinsen av Porte de la Chapelle handlar om en ung man på flykt. Det går bra att läsa romanen utan att ha särskilda förkunskaper om asylfrågor. Däremot är det givetvis bra att vara beredd på att frågor om asyl, migration och olika sätt att förstå och hantera dessa samhällsfrågor väcks av läsningen. Arbete i samhällskunskapsämnet kan fördjupa och utveckla förståelsen av romanen!

Titel och omslag

Ett sätt att introducera texten är att reflektera över titel och omslag. Låt eleverna kortskriva: vad säger titeln om vad det är för slags berättelse? Vilka associationer ger ordet *prins*? Vad kan Porte de la Chapelle vara för plats? Hur tolkar de titeln kopplat till vad de ser på omslaget?

Spara texterna för att använda dem i det fortsatta samtalet om romanen – hur har svaren förändrats och fördjupats genom läsningen?

Det första kapitlet

I det första kapitlet introduceras Salar's situation på drygt fyra sidor. Här finns ett antal nycklar för att förstå vem han är och vad han bär med sig. En gemensam närläsning av kapitlet med fokus på några olika centrala frågor kan underlätta den vidare läsningen:

- När Salar minns hur det var när han kom till Malmö Central första gången tänker han mycket på olika språk. Vad är det han tänker om språk, och vad säger det han tänker om hans erfarenheter?
- Ett uttryck som återkommer är ”Spåren slutar här”. För Salar är tågspåren både något konkret och en bild för hans erfarenheter. Hur använder han tankar om ”spår” i det här kapitlet, och vad säger hans tankar om hur han ser på sitt liv?
- Vad får vi reda på om vad som har hänt Salar's liv i det här kapitlet, och hur får vi reda på det?
- Salar talar om en inre ”bunker”. Vad säger den bilden om honom?
- Utifrån det du nu vet om Salar, hur skulle du beskriva vad som är hans största behov? Vilka svårigheter eller problem måste han lösa för att nå sina mål? Vilka strategier tänker han använda för att få de behoven uppfyllda?

Under läsningen

Det finns ett antal frågor nedan (Efter läsningen) som kan fungera också som frågor att fundera över under läsningen. Det är ofta bra att notera när något särskilt ord eller en bild återkommer flera gånger. Uppmana eleverna att lägga lappar i boken, eller att skriva upp sidor i en läslogg! Att arbeta med ”text-tanke”, det vill säga att skriva ner citat och korta tankar kring dessa, kan också vara ett lämpligt arbetssätt.

Efter läsningen

Det viktigaste är förstås vad texten säger mig som läsare, och hur jag reagerar på det. Ett boksamtal som hjälper till att utkristallisera betydelse hjälper till att besvara dessa frågor. Frågor av generell karaktär, som till exempel enligt Aidan Chambers modell (Vad gillar jag i boken? Vad gillar jag inte i boken? Vad undrar jag över? Vilka mönster ser jag?) fungerar oftast mycket bra, och ger samtalet möjlighet att fokusera på det som läsarna själva blivit berörda av. Men för att boksamtalet ska bli undersökande och rikt på perspektiv kan man ibland behöva hjälp av mer specifika frågor. Nedan finns exempel på frågor att välja bland, samlade under några olika rubriker.

Intrig

- Minns du vad du tänkte om titeln innan du läste romanen? Hur kopplar du titeln till romanens innehåll nu efter läsningen?
- I en roman finns ofta en eller ett par vändpunkter, där huvudkaraktären hamnar i situationer eller fattar beslut som får stor betydelse för det som händer senare. Vilka sådana vändpunkter tycker du finns i *Prinsen av Porte de la Chapelle*? Hur påverkar dessa vändpunkter Salar's fortsatta liv? Vilka alternativ har han att välja mellan, och vad får honom att agera som han gör i de olika situationerna?
- Det finns delar av Salar's liv som vi inte får reda på särskilt mycket om, trots att de uppenbarligen är viktiga för honom. Varför tror du att det är så? Vad skulle du vilja fråga Salar om?
- I romanen finns ett antal mycket korta kapitel som kan ses som en slags kommentarer eller reflektioner kring det Salar genomlever, till exempel kapitel 2, 14, 26, 41, 48 och 61. Vilka känslor och tankar väcker dessa kapitel hos dig?
- Välj ut en eller två konkret(a) del(ar) (en mening, en scen, en karaktär) som på något sätt stannat kvar efter läsningen. Återge det du fastnat för och försök beskriva vad det är som gör att denna del "fastnat".

Karaktärer

SALAR

- Salar tänker mycket på sådant som har hänt honom tidigare. Vilka erfarenheter skulle du säga är de viktigaste för honom, och varför just dessa? Hur har dessa erfarenheter format honom som människa?
- Salar's tankar formas ibland som uppmaningar till honom själv. Det är som att han säger till sig själv hur han ska tänka eller vad han ska göra. Vad tänker du om Salar's sätt att tala med sig själv – gör det livet lättare eller svårare för honom, eller kanske både och? Ge exempel från romanen och motivera ditt svar.
- Som läsare får vi förstås reda på mycket om Salar genom att vi tar del av hans tankar. Men vi förstår också en del av vem han är genom hur han möter andra. Ge exempel från texten som beskriver hur Salar's personlighet syns i mötet med andra.
- Beskriv Salar i början av romanen och i slutkapitlet. Hur har han förändrats, och vad är som gjort att han förändrats? Vilka svårigheter har han övervunnit, och vilka kvarstår?

NAJIB

- Najib har erfarenheter som liknar Salar's, men han verkar ha hanterat dem på lite andra sätt än Salar gjort. Vilka skulle du säga är de största olikheterna mellan Najib och Salar? Vad betyder Najib för Salar, och vad betyder Salar för Najib?

KARIN

- Karin är en väldigt viktig person i Salar's liv. Vad får vi veta om henne genom det Salar berättar, och genom de "blyxtbelysningar" som finns i de korta dialogerna mellan henne och Albin? Finns det saker som du förstår om Karin som inte Salar verkar ha förstått, i så fall vad?

Miljöer

I romanen finns en rad olika platser beskrivna. Vilka miljöer får du tydligast bilder av? Varför just dessa?

Teman

IDENTITET

Salar brottas genom romanen med vem han är, vem han tillåts vara och vem han vill vara. Vad känner du igen i hans sätt att tänka? På vilka sätt påverkas Salar tankar om sig själv av hans situation på flykt?

GEMENSKAP

Vilka exempel på samhörighet och gemenskap finns i romanen? På vilka sätt spelar samhörighet, eller brist på samhörighet, roll i Salar liv?

ETT LIV PÅ FLYKT

Ge exempel på hur livet på flykt skildras i romanen, för individer och för grupper. Vad får vi veta om vad som drivit människor på flykt? Vilka fysiska och psykiska konsekvenser får livet som flykting för Salar? Vad kan han påverka och vad kan han inte påverka i sitt liv? Vilka maktstrukturer i samhället påverkar hans situation?

VÅLD

Det finns många våldsamma situationer i romanen, både i form av hot om våld och som faktiska övergrepp, fysiskt och psykiskt. Hur påverkas Salar av våld i olika former? Hur speglar våldet maktförhållanden i samhället?

ATT HJÄLPA ANDRA

I romanen finns olika exempel på hur människor, mer eller mindre genomtänkt och mer eller mindre framgångsrikt, försöker hjälpa Salar och andra i hans situation. Vilka olika drivkrafter verkar finnas bakom de olika människornas hjälpinsatser? Vilka insatser skulle du säga är kloka på lång sikt, och vilka är inte det? Finns det exempel på sånt som ska vara till hjälp

men som egentligen närmast fungerar tvärtom?
Vad i så fall och varför?

SPRÅK

Vilken betydelse har språk och att förstå språk för Salar?
Hur hänger språk, känslor och minnen samman?
Och hur används språket när det gäller livet på flykt och som asylsökande? Vad menas till exempel med att vara ”normal” i flyktingsammanhang i Paris?

Skrivuppgifter

Byt perspektiv

- Skriv om det första mötet med Salar ur Najibs perspektiv (kapitel 45).
- Skriv Albins tankar när Karin reser till Paris för att träffa Salar (kapitel 83).
- Skriv samtalet mellan de två tjejerna Salar och Najib träffade i parken – dagen efter, när tjejerna nyktrat till och funderar över killarna de träffade (kapitel 101).

Fortsätt berättelsen

- Skriv om mötet mellan Karin och Salar på stationen i Paris (efter sista kapitlet).
- Skriv ett brev från Salar till Albin.

Kontakta författaren

Läs mer om författaren på: anneliedrewsen.se

Boka författarbesök via Författarcentrum: ff.forfattarcentrum.se

Twitter: [@DrewsenA](https://twitter.com/DrewsenA)

Instagram: [@adrewsen](https://www.instagram.com/adrewsen)

Boken på sociala medier

Tagga gärna [#prinsenavportedelachapelle](https://twitter.com/prinsenavportedelachapelle)